

GAZETA POPORULUI

Foaie politică-culturală

Intemeietori: Dr. N. Bălan, Dr. I. Broșu, și Dr. Silviu Dragomir.

Onor Biroul
"Asociațiunii"
Schagunov. Goco

Abonamentul:

Pe un an 20 Cor.
Pe o jumătate de an 10 Cor.
Pe 3 luni 6 Cor.
Abonamentele să se trimită la adresa:
„GAZETA POPORULUI”, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI”
Sibiu, Strada Urezului Nr. 41.
Apare în fiecare Duminecă.

Inserțiuni și anunțuri se primesc la
Administrația gazetei.

Un șir cu litere mărunte întâia-oraș 1 cor.
a doua și a treia-oraș 80 fileri.

CĂLĂTORIA BIRUINTEI.

A fost visul cel mai frumos trăit aievea.

Cine s'ar fi putut gândi vreodată că viteazul rege al tuturor românilor și încântătoarea regină a plaiurilor și munților României-Mari, vor cerceta Ardealul, răsând și plângând de bucurie cu noi împreună? Și iată-i au venit! S'au pogorât ca din povești, crăinul nostru și crăiasa noastră și-au venit să ne vadă pe noi cei-ce am suferit cu-atâta nădejde. S'au pogorât în mijlocul poporului, care-i aștepta cu toată căldura inimii lui și-au întins mâinile miilor de țărani și de mame, pentruca să se dovedească odată lumii și tuturor grăitorilor de rău, că un singur suflet stăruiește în piepturile românești. Au venit și-au văzut, și iubirea cu care au fost primiți nu se poate tălculi prin cuvinte. De-atâtea-ori am avut prilejul să văd cum ochii celorce însoțeau pe regele și regina izvorau lacrimi. Așa erau de puternice simțămintele inimilor și toată obștea românească ce-a stăruit în preajma familiei domnitoare, în veci n'o să mai uite măreția zilelor trăite așa, precum închipuirea omului nu era în stare să și-le alcătuiască. Sunt puteri ascunse în mijlocul unui neam, întocmai precum iarba de pușcă ține tănuț în grăunțele ei tăria aceea nebănuț de nimeni. Este de lipsă să scapere amnarul și să sară schinteia pentruca puterea aceasta copleșitoare să vie la viață. Așa era și sufletul poporului nostru românesc. Puterile și comorile lui erau îngropate, iar robia de veacuri întinsese o pătură groasă de rugină peste tot ce era mai strălucitor. Atunci deodată a scăpărat amnarul și din întunerecul nopții a izbucnit fulgerul de trezire la viață. Neamul românesc deșteptat din lăncezala în care se găsea a lăpădat învelișul de rugină ce-i acoperea comorile prețioase și-acum strălucește în toată măreția lui.

Am văzut drumul de biruință al slăvitului craiu și-al fermecătoarei crăiese. Dela Oradea-Mare prin Bihor, până departe la Sătmar și dela Bistrița și Năsăudul grănicerilor noștri până la Sibiu și Brașov. Acelaș suflet pretutindeni și-acelaș gând. De un singur lucru numai îmi părea totuși rău. Pen-

truce nu erau de față oare aceia cari hotăresc fața pământului la Paris, pentruca să ne vadă și să ne cunoască? Tot firicelul de îndoială în dreptatea cauzei noastre ar fi fost silit să se risipească în fața uriașei treziri la conștiința a puvoiiului românesc. Deastădată vorbea cu tărie numărul, așa precum se înfățișează el, și nici de-cum schimonositele socoteli văzute prin ochelarii vrăjmașilor noștri. Și numărul acesta copleșitor, al celor ce-au strigat puternic și cu încredere „trăiască împăratul și împărăteasa noastră”, se ridică mai presus de glasul tunurilor și de răpăitul mitralierei. Acolo chiar, unde socoteam că din pricina apăsării prea grele, murise și cea mai din urmă licărire de nădejde, în Bihorul lacrimilor și în Sătmarul bocetelor sfășietoare, sufletul românesc a știut să grăiască mai luminos și mai sărbătorește decât pretutindeni.

Cine n'a văzut marea zbiciuită de furtună nu poate pricepe sărbătoarea de biruință a unui popor liberat din robie. Căci oare ce-a fost altceva la Orade și la Careii-mari? Oamenii aceștia își schimbaseră portul, își uitaseră poate atâtea cuvinte de cari ni-s legate inimile, își întunecaseră privirea și se învaluiseră în tăcere, dar nu le murise încă sufletul! În fața regelui Ferdinand și-a reginei Maria acest suflet învia și cânta. Libertatea este cântec. Neamul românesc, fără deosebire de rang și de vârstă, cântând și jucând,

a socotit de bine să-și destăinuiească trezirea sa la viață în fața acelor, cari le-au adus libertatea.

A fost cea mai strălucită biruință din câte le-a secerat vreodată neamului românesc, acest prinos de cântec și de lacrimi adus de către un popor întreg, regelui, care i-a dăruit de astădată mântuirea și viața.

Mai este în sfârșit ceva care trebuie s'o amintesc înainte de ce voi trece la amănuntele călătoriei familiei regale. Marile valuri de popor ce s'au perindat prin fața viteazului domnitor, erau conduse de preoți. Am văzut trecând cu capetele descoperite vrednici slujitori ai altarului și păzitori ai datinelor și legii strămoșești. Bătrâni și tineri, așa precum pronia cerească i-a chemat să păstorească turma Mântuitorului. Pe fețele multora dintre ei era zugrăvită suferința și urmele închisorii îndurate pentru biruința idealului nostru național. Ei pășiau cu încrederea omului conștient de drepturile sale. Această strânsă alipire între popor și preot, această măreață unitate de suflet a neamului întreg, această cântare de biruință a milioanelor de desrobiți, iată tot ce-am putut aduce drept prinos iubitelui nostru rege Ferdinand și slăvitei noastre crăiese Maria, în cea dintâi călătorie a lor în Ardealul nădejilor împlinite și-al suferințelor biruite prin jertfa fără de margini a dorobanșului și-a vânătorului Țării românești.

I. Broșu.

Primirea Regelui și Reginei în Ardeal

La Brașov

Părechea regală a intrat în Transilvania prin Predeal, vechiul punct de hotar stropit de-atâtea lacrimi în trecutul poporului nostru. De-atâtea-ori în cursul vremurilor, acest orașel cu vile strălucitoare tănuț prin brădet, a zărit pe pribegii Ardealului, furișându-se pe poteci ascunse de teama furiei ungurești, pentruca să și poarte dorurile și să și țeară marile lor visuri de libertate, pe plaiurile primitoare ale României.

Prefectul Brașovului Dr. G. Baiulescu a întâmpinat familia regală pe ruinele Pre-

dealului, zdrobit de Nemți în anul 1916, salutându-o. Trenul a fost primit cu urale nesfârșite tot lungul drumului. În gara Dârstele-Săcele, populația în costume naționale și școlile cu steaguri au făcut ovațiuni trenurilor. În gara Brașov, trenul regal s'a oprit în sunetul imnului regal cântat de regimentul brașovean, în nesfârșitele strigăte de „ura” ale populației uriașe adunate din toate părțile și ale autorităților militare și civile. Prefectura era reprezentată de dl dr. Papuc—Secelea, Servatius, Proca, Fabritius, Socaciu, magistrat.

Dl general Eremia a dat raportul mi-

litar. Regele a trecut în revistă corpul ofițeresc înfățișat de d-nii coloneli Butonoiu, Popescu, Bordan și Economu. Protopopul Saftu a salutat pe suverani, cari au mulțumit vădit mișcați. Iar primarul orașului a oferit pâine și sare. Prefectul a prezentat apoi autoritățile civile cu cari Regele s'a întreținut cu cea mai deosebită luare aminte.

În acelaș timp, regina a primit în vagon pe doamnele române cari i-au adus flori. Erau de față prezidente reünunilor de femei d-nele Baiulescu, și Constanța Popovici.

Sărbătoarea la Oradie

Dela Brașov trenul regal și-a urmat drumul fără întrerupere până la Oradia-Mare. Aici avea să se înceapă drumul biruinței.

Orașul era investmântat de sărbătoare.

Pretutindeni coroane și ghirlande de flori, și steaguri, steaguri în aprinsele noastre colori naționale, pe primăria orașului, la prefectură, pe casele particularilor, în vitrinele prăvăliilor, în tot locul fără deosebire de graiu și de obiceiuri. Oradea în care s'a adus atâta ocară și s'au rostit atâtea blesteme împotriva neamului nostru, Oradia prigonirilor și-a durerilor poporului românesc, Oradia unde guvernul unguresc dela Budapesta socotise că și-a înfipt piciorul biruitor pentru totdeauna, a investmântat deastădată haina mândriei noastre naționale și s'a împodobit cu drapelele treicolore ale României-mari.

Trenul regal intră în gară la orele 9 dimineața.

Pe peron așteptau autoritățile. Erau împuterniciții Consiliului-Dirigent din Sibiu d-nii Iuliu Maniu, A. Vlad, Suciu, L. Boilă, miniștrii V. Goldiș, St. C. Popp, trimisul biroului de presă dl I. Broșu; prefectul Bihorului Dr. C. Pop; trimișii bisericilor: episcopul I. Papp arhm. Romul Ciorogar, episcopul D. Radu, împuterniciții celorlalte biserici, trimișii gazetelor, și reprezentantele doamnelor române.

Regele și regina coboară din tren în cântecul muzicii militare, care întonează „Trăiască regele”. Toată lumea își descoperă capul. Un simțământ de mândrie și demnitate ne cuprinde sufletele în clipa când piciorul suveranului atinge pentru prima oară pământul Bihorului și al Ardealului românesc. Regele și regina primesc raportul comandantului trupelor înșiruite de-alungul peronului. Din pieptul ostașilor, cari au înfrânt mândria ungurească și-au pus cap fărădelegilor grozave ce le înfăptuiau, izbucnesc urale însuflețite. Regele se apropie acaum de ceata celor ce-l așteptau cu capetele descoperite. Dl Dr. Iuliu Maniu, mișcat și plin de demnitate salută pe cel dintâiu rege român, care a cercetat pământul strămoșilor noștri, după ce suferințele de veacuri au încetat și bucuria s'a sălășluit în inimile noastre.

Istoria acestui pământ este deopotrivă povestea mistică, adecă vrăjită, a durerilor pe cari o strălucitoare biruință secerată de armata regelui Ferdinand, le-a făcut să dispară pentru totdeauna...

Prefectul Coriolan Pop salută familia regală în numele Bihorului liberat și recunoscător, îmbiind pâine și sare, acest semn al supunerii și credinții unui neam întreg, către stăpânitorul și mântuitorul său.

Maj. Sa regele răspunde cu lacrimi în ochi, talmăcindu-și cu cele mai frumoase cuvinte iubirea sa față de poporul româ-

nesc, iubire care l-a îndemnat să-și trimeată oștirile peste Carpați și să ne libereze...

A urmat apoi intrarea în oraș cu automobilele. Regele și regina, însoțiți de miniștri și de gazetari s'au dus în piața unde se aflau adunate trupele și Maj. Sa regele Ferdinand a decorat pe oficerii și pe soldații, cari s'au distins în cele din urmă lupte purtate în contra ungarilor. După ce s'a sfârșit decorarea, regele și regina, dimpreună cu cei cari îi însoțeau, s'au reîntors în piața cea mare a Oradiei, unde s'a săvârșit defilarea trupelor și conductul etnografic adecă perindarea poporului prin fața regelui și reginei. Peste zece mii de ostași de toate soiurile, în cea mai frumoasă ținută și înarmați până în dinți, au trecut în mers minunat pe sub ochii strălucitori de bucurie ai privitorilor. Am văzut tunuri purtate pe automobile, mitraliere pe motociclete, bicicliști și mândri călărași cu stegulețe prinse de ascuțitele lor sulii. S'au putut încredința vrăjmașii noștri, că cu armata regelui Ferdinand nu-i de glumit. În clipa aceasta aeroplanele ce cutierau văzduhul aruncau potop de flori asupra privitorilor încântați. Se arăta parecă și de astădată degetul promiei cerești, care toate le alcătuiește așa cum este mai bine, deoarece defilarea strălucită a armatei române se întâmpla în aceeaș piață, unde se înalță statua de bronz a regelui maghiar Ladislau cel sfânt, care privea mirat la oștirea noastră, și în fața primăriei pe fruntea căreia bolșevicii unguri scriseseră cu litere groase:

Proletari, adecă muncitorii ai lumii, uniți-vă!

A fost o însuflețire și-o trezire la viață nouă, așa precum numai arareori îți este dat să le vezi în viață.

A urmat apoi minunea cea mare. Întreg Bihorul cu tot ce are el mai frumos; mai bogat și mai vrednic, mai luminos și mai măreț a venit să-și arate iubirea și recunoștința către regele Ferdinand, care l-a scăpat din amara-i robie. Țărani și țărance, bătrâni și tineri în frumoase porturi, cu cântece și jocuri au trecut prin fața suveranilor, beți de noroc și fericiți pentru slava zilei de sărbătoare. Iată Beiușul cu școlile lui, cu liceul și pedagogia, și apoi un șir nesfârșit de sate, care de care mai mândre și mai vesele. Vine comuna Mongoli, cu bărbați ce poartă pălării de paie și șubele în spinare, tivite cu roșu și cu verde. Un moșneag trece prin fața regelui și a reginei jucând de bucurie. Urmează Ceheiul, Peverișul și Ghirascu cu oameni voinici și femei rumene ce plâng de bucurie. După aceștia se înșiruesc Batoreni cu frumoase zăbune, purtând cocarde treicolore. Iată Lunca, Săcădatul bihorean și femeile din Borșa, cari perândându-se prin fața suveranilor își făceau cruce cu cea mai adâncă evlavie. O femeie ieși din șir și oprindu-se înaintea reginei, strigă, cuprinsă de mirare și întinzându-și brațele înainte ca după o minune:

— Uite crăiasa!

Urmează comunele Balii, Haiu cu stegulețe și cu femei ce poartă corfe pe brațe, Cușuișul, Blajurile cu portul lor fermecător, Sărantul, Creșnic, Ghepiu, Vașcăul în vestiminte de sărbătoare, Coleștii, Verzarii de jos, Rienii, Pietroasa, Gurani, Cociuba cu femei în vestimintele lor pline de vraje, Cărpinișul, Sohodolii vechi, Călugării, Dumbrăvenii, Valea neagră de jos cu trăiști,

brodării și cu desagi, Brusturi, Bicleu, Lazuri ai căror locuitori au fost așa de vrăjiți de frumusețea crăiesei, încât s'au oprit pe loc s'o vadă mai bine și nu mai voiau să pornească. Chișiridul, Chereșig, Criștior Câmpenii de sus, Fâneța, Tătăreni, Neregul cu bărbații lui zdraveni și cu femeile ce poartă trăiști frumoase, Chigicul, Nădăraș, Sânmărtin, Rontăul cu alt moș ce juca și chiuia de bucurie, Roșia purtând steaguri aicătuite din covoare și țesături românești cu ciopoței...

Peste 200 de comune din Bihor s'au perândat prin fața suveranilor, arătându-și însuflețirea și bucuria pentru câștigarea libertății. Precum am aflat, meritul cel mare pentru reușita acestei sărbări mărețe a poporului, îi revine în cea mai mare parte dlui Dr. Aurel Lazar, șeful resortului dela justiție și vrednicul organizator al Bihorului, care precum deastădată, așa și în trecut, n'a cruțat nici o jertfă pentru luminarea poporului românesc din Bihor și pentru cultura lui.

Sfârșindu-se conductul etnografic regele și regina s'au dus cu automobilul la banchetul dat de divizia de vânători ce se află de prezent în Oradie. La friptură generalul Holban a ridicat un toast de laudă la adresa suveranilor, după care Maj. Sa regele a spus următoarele:

Am văzut azi pe ostașii Mei defilând cu aceleași aere de biruitori cum i-am cunoscut pe frontul care constituia atunci granița. Văzându-i am simțit și bucurie, dar și o mândrie. Căci mi-au spus iarăși că aceia cari s'au luptat eroic erau meniți să facă să cadă granița aceia. Cu atât mai mult vă bucurați D-Voastră când vedeți că steagul românesc fâlfaie aici să arate populației străine că poate trăi așa cum îi bate inima și că am venit aici să o eliberăm de un neam străin, care le va fi în viitor, ea și nouă, dușman comun. Nu va trece mult timp și se vor simți Români.

Adresându-se apoi către dl general Holban:

Trupele de sub comanda Ta bine și-au făcut datoria și dela Mine ele au recunoștința Mea.

Trăiască Armata de Sud!

Seara a avut loc un banchet în palatul episcopesc, banchet de 170 tacâmuri la care episcopul Demetriu Radu a toastat pentru puterea de viață a poporului român biruitoare astăzi împotriva veacurilor de robie, și pentru suverani.

Prefectul Coriolan Pop salută călduros pe suverani în numele orașului Oradea Mare și a comitatului Bihorului, arătând dragostea nețărmată a poporului român desrobbit pentru dinastia română.

Adânc mișcat regele își talmăcește dragostea sa arătând că în ochii populației ce a defilât, a citit nu numai durerile trecutului, dar și nădejdele viitorului. Urează sănătate și prosperare orașului Oradia și bogatului ținut al Bihorului.

Toastul regal a produs însuflețire indescriptibilă.

Au luat parte la banchet și episcopul catolic maghiar contele Szécheni, autoritățile școlare și administrative maghiare.

După banchet familia regală a plecat la gară, de unde a doua zi și-a continuat drumul către Becheșciaba.

La Bichiș.

Sosirea la orele 3^{1/2} după masă.

Trenul regal intră majestos în gara împodobită cu ghirlande de flori și steaguri tricolore. Pe peron sunt înșiruite autoritățile civile și împuterniciții bisericești. Sunt de față prefectii Dr. I. Marșeu (Arad și Cenad) și Dr. Mărcuș (Bichișiu), episcopul Frențiu, protopopul M. Păcățianu, generalii Leca și Nicolescu dela vânători, prefectul Lugojului Dr. Dobrin și protopopul Dr. Gh. Popovici în fruntea unei deputațiuni de bănățeni și mai multe doamne dela Arad și din împrejurime.

Regele și regina pogoară din tren și sunt salutați de prefectul Dr. Mărcuș cu cuvinte călduroase.

O deputație de șvabi din Bănat înmânează regelui un memoriu, cerând alipirea întregului Bănat la România mare.

Primarul Stefan Bartha îmbie apoi perechii regale pâine și sare.

Mii de țărani din ținuturile Banatului, Aradului, Cenadului și Bichișului salută pe suverani cu urale și flori.

Tot drumul dela gară în oraș e decorat și plin de româtime însuflețită, care saltă de bucurie.

Regele ajungând în piață trece în revistă trupele și decorează cu ordinul „Mihaiu Viteazul” pe generalii Leca și Nicolescu, iar număroase grade inferioare cu „Virtutea militară”. A urmat defilarea vânătorilor în ținută admirabilă, a tunurilor și a călărașilor.

Bănatul în fața regelui.

Sfârșindu-se cu defilarea trupelor s'au înălțat înaintea regelui împuterniciții Bănatului, cerând cu tărie ca tot cuprinsul lui să fie alipit lângă celelalte ținuturi locuite de Români. Prefectul Lugojului Dr. Dobrin, la gară încă, în clipa când a fost prezentat regelui, a rostit următoarele cuvinte:

Majestate! *Bănatul plânge!*... Imputerniciții bănățenilor, prin graiul protopopului Dr. Gh. Popovici au spus următoarele:

Majestate! Bănatul nostru oropsit vă aduce prin noi cei prezenți omagii de preamărire pentru glorioasele fapte săvârșite în scopul închegării neamului românesc, și asigurându-vă de neclintita sa alipire către Majestatea Voastră și Coroana României, cu supunere fiască vă roagă să binevoiți a ținde cu insistență ca hotărârile marelui adunări dela Alba-Iulia, consințite de Majestatea Voastră prin decretul-lege în înțelesul cărora și Bănatul s'a decretat de necondiționat alipit în întregimea sa la România-mare, — să fie recunoscute din punct de vedere internațional de congresul de pace; căci, dacă și numai cel mai mic colțșor al Banatului va fi rupt, închegarea neamului nu se va putea privi desăvârșită și justele aspirațiuni de interese supreme geografice, etnice, culturale, financiare și economice reclamă imperios contopirea întreg Banatului cu România. De aceea, noi vă rugăm și jurăm că suntem gata a aduce toate jertfele posibile spre a vă ușura înfăptuirea cât mai grabnică a unității neamului prin alăturarea Banatului neștirbit la România unită.

Să trăiți, Majestate, trăiască M. S. Regina Maria, ingerul păzitor al neamului românesc, trăiască A. S. R. Principele Carol trăiască Casa domnitoare.

Regele răspunde:

Răspunsul Regelui.

Fii siguri că trăgând spada, n'am tras-o numai ca să desrobesc ținuturile ardelenice, dar și acele ținuturi care astăzi prin glasul vostru confirmă din nou voința lor neștirbită de a fi unite cu România-mare. Vă asigur că voi face tot ce-mi va sta în putință pentru realizarea dorinței voastre.

Deocamdată atâta pot să vă spun.

*

Aceste vorbe treziră o însuflețire de nedescris în grupul deputației bănățene, care răspunse prin urale și aclamații.

Atât Regele cât și publicul prezent erau adânc mișcați.

După-ce s'a sfârșit sărbătorirea regelui și reginei în piață, au urmat recepțiile, adecă primirea vizitelor la primăria orașului.

Aceasta a fost o manifestație călduroasă pentru Suverani, cărora nu numai românii le-a arătat dragostea și devotamentul lor ci și șvabii din Ardeal și Banat au venit să ceară alipirea lor la România mare. Ungurimea, împuternicită printr'o număroasă ceată de magnați maghiari, printre cari contesa Almásy-Tisza, vara fostului prim-ministru maghiar și asupritorul românilor, a venit să arate supunere Suveranilor noștri, mulțumindu-le că prin grabnica apropiere a armatei române, au scăpat de soarta lui Tisa, la a cărui omorâre a fost de față.

Plecarea Suveranilor din Bichișciaba a fost prilej de mari sărbătoriri din partea populației din jud. Cenad, Giula și Arad. Peste 60 mii oameni, femei, bărbați și copii, cu steaguri naționale, flori și prapuri au aclamat necptenit pe Suverani timp de două oare înundând gara și făcând aproape cu neputință plecarea trenului. Corul societății Lyra, compus din doamnele cele mai alese din Lugoș a cântat cântece patriotice, foarte mult admirate de Suverani. M. S. Regina s'a interesat mult de viața, de portul și obiceiurile locale.

Suveranul s'a întreținut călduros cu bănățenii, cari au fost învredniciți de atenția Sa deosebiă, dându-le asigurări pentru liniștea lor și făgăduindu-le că va face tot ce omensște e cu putință.

Pe drumul Careiilor-Mari.

Vineri în 23 Maiu pe la orele 4 jum. d. a. trenul ministerial plecând din Oradea-Mare spre Bichișciaba a suferit o nenorocire fără urmări.

Un vagon al trenului ministerial în care se aflau dnii Ferehide și Al Constantinescu s'a răsturnat complet de pe linie. Din fericire, nici o nenorocire de persoane nu s'a întâmplat.

Din cauza aceasta, trenul a suferit o întârziere de șase ore, iar trenul regal care-i urma a trebuit să-și întârzie plecarea din Oradea-Mare.

Răsturnarea se datorește unui defect al vagonului cât și liniei puțin stricate în acel punct.

Dela Bichișciaba trenul regal și-a urmat drumul către Careii mari. Suntem în pusta Ungariei, bogata pustă cu turmele ei nenumărate de vite și de pasări. Holdele de grâu se leagănă în bătaia vântului, poleite de soarele cald al primăverii. Dealungul liniei fierate răsăreau călărașii de pază ai regelui Ferdinand, ca niște vedenii, din tu-

fișurile de sălcii și de trestii. Ne-apropiem pe'ncetul de Debrețin, pe care-l lăsăm apoi în urmă și ne urmăm calea în spre Sătmar, la Careii-mari, unde regele și regina sunt așteptați de toate autoritățile civile în frunte cu prefectul Dr. Racotzi, reprezentanții bisericilor fără deosebire de confesiune, delegația universității din Debrețin, generalul Moșoiu împreună cu statul său major și compania de onoare în frunte cu muzica militară.

Sosirea la Careii-Mari a fost la orele 2 după masă. După primirea raportului generalului Moșoiu, regele este salutat de către primarul Dr. Darabant cu vorbe însuflețite și gustă din pâinea și sarea ce i se îmbie pe o tavă de argint. Se fac apoi prezentările. Ieșind din gară regele și regina sunt așteptați și salutați de-alungul străzilor de marea mulțime românească, adunată din toate părțile Sătmarului și Maramurășului, pentru întâmpinarea Suveranilor, ce călcău biruitori pe colțul acest scump de pământ românesc. Ajuns în piață regele Ferdinand decorează mai întâiu trupele sale viteze și primește defilarea lor. Mulțimea de lume privea cu mirare aceste lungi șire de viteji, ce-au alungat trupele bolșevice peste Tisa și-au înfipt drapelul țării pe zidurile tainicului Dobrișin.

Urmează apoi conductul etnografic.

Grupuri întregi de țărani și țărance trec cântând și aclamând prin fața regelui și reginei adorate, în porturile și cu obiceiurile lor fermecătoare. Vin sătmărenii, treziți din robia grea ce-au îndurat-o, iată maramureșenii cu spetele late și cu chicile lăsate pe umeri, purtând frumoase pieptare de voinici. Flăcăii din cele șapte sate din țara Oașului se opresc în fața foisorului regal și joacă mărunț de stă să crepe pământul. O doamnă și două domnișoare din partea locului plâng de bucurie văzându-și consătenii liberați și săltând în fața regelui biruitor. Trec mereu și nu se mai isprăvesc copii, bărbați și moșnegi, cari și-an pierdut frumosul port românesc sub asuprirea ungurului, dar nu și-au pierdut și sufletul. Peste două ceasuri s'a tot scurs mulțimea aceea de lume pe dinaintea privitorilor uimiți.

Îndată după sfârșirea conductului etnografic al poporului, regele și regina primiră deputațiunile celor ce veneau să-și aducă prinosul recunoștinței și admirațiunei lor. De nsemnătate au fost cuvintele superintendentului (episcopului) calvin *Balthazar* (ungur) care mulțumi regelui Ferdinand în numele credincioșilor lui, pentru faptul că i-a scăpat de sub groaznica stăpânire bolșevică. Il rugă tot deodată să ia sub scutul său poporul maghiar, care întocmai ca și poporul românesc a suferit fără de nici o vină, din pricina conducătorilor fără de conștiință dela Budapesta. Iși arată în sfârșit nădejdea, că oștile române vor înainta mai departe și vor elibera de sub stăpânirea bolșevicilor pe toți maghiarii fără deosebire....

Minunat s'au purtat la recepțiune (vizită) maramureșenii. Ei fură conduși în salonul regal și făcură roată în jurul suveranilor. Erau vre-o 30 la număr oameni chipși, lași în spete și cu pletele aruncate răsărit pe umerii lor de uriași. Regele le întinse mâinile cu toată căldura.

Unul dintre ei rupse tăcerea:

— Apoi domniile voastre numai v-ați întors de unde a-ți plecat...

— Cum? făcu regele mirat.

— Noi suntem urmașii lui Dragoș, răspuse Românul răsucindu-și mustața.

— Da, da, așa este, adăogă suveranul mișcat, scuturându-i mâna cu putere.

Duminecă seara după ce MM. LL. au vizitat catedrala din Careii-Mari, spitalele și alte autorități, primind pe notabili și reprezentanții oficiali în palatul administrativ, s'a dat un banchet de 100 tacâmuri la reședința diviziei 2 vânători, așezată în castejul istoric al contelui Károly Gyula cel care a format guvernul naționalist maghiar dela Arad.

Comandantul grupului de Nord, general Moșoiu a toastat închinând pentru suveranul care a înfăptuit visul milenar al unității tuturor Românilor.

Lauda trupelor.

Regele a răspuns prin următoarele cuvinte: Mulțămesc pentru frumoasele cuvinte rostite în numele grupului de Nord. La auzul lor inima Mea a bătut mai tare de bucurie, mai tare pentru că în trupele acestea am salutat pe aceia cari au luptat pentru ideia noastră sfântă. Am rămas cu inima mulțumitoare față de ei pentru modul cum au luptat și pentru modul cum s'au purtat în înaintarea lor, în care aveau o înaltă menire, a înfrige steagurile noastre în granițele hotărâte de voința neamului și de a aduce ordine acolo unde populația înspăimântată de bande fără de lege și D-zeu a văzut în trupa românească pe salvatorul ei. Infățișarea ostășească cu care s'au prezentat și reg. de vânători și trupele de artilerie M'a întărit încă în convingerea ce o am de mult, că cu aceste trupe se poate face orice, că trupele care știu să lupte și să moară când se cere, știu să fină și în împrejurări grele disciplina de fer și că acestea sunt trupe cari merită nu numai încrederea șefilor lor ci și încrederea acelor ce i-au putut saluta în timpuri grele, în chip prețios, deși au venit în fața lor ca dușmani. Asta e poate una din cele mai mari glorii a trupelor noastre. Incredințat că în orice împrejurare, vor fi la postul de datorie, ridic păharul în sănătatea trupelor grupului de Nord. Să trăiască.

Din Carei am plecat Luni dimineața la ora 4. Pe tot drumul trenului până la Jibău aceiași primiere, aceiași însuflețire, flori și steaguri, pretutindeni poporul de-a lungul căii ferate aclamând pe Suverani. Prin gări stau preoți în odăjdii cu crucea în mână, binecuvântând pe trecători și implorând milă cerească asupra Acelora, cari i-au izbăvit din cuptorul celor mai înfricoșate suferințe.

La Baia-mare.

În gara Baia-mare așteaptă primarul orașului Victor Maniu care a rostit un frumos discurs de bineventare.

Vechiul oraș al Baiei mari, a zis cuvântătorul, unde străbunii noștri români au ajuns să lucreze la minele de aur, azi saltă de bucurie că poate să prezinte omagiile de supunere și lealitate la picioarele desrobitorului urmașilor. În numele acestui oraș pe care am onoare a-l reprezenta, cer

mila și încurajarea M. V. rugându-Vă să ne luați sub părinteasca și preaițeleaptă oblăduire a M. V. jurând credință și supunere veșnică față de primul rege ai tuturor Românilor.

Toți cei de față ridicară după cuvintele acestea mâinile în sus și strigară: Jurăm, mulțămim că v'ați îndurat a descălica și în străvechiul nostru oraș românesc, să vă îndurați grațios a primi semnul supunerii noastre pâinea și sarea.

La Jibău.

În gara Jibău, în apropierea gării se află ruinele vechii cetăți romane Porolisium al legiunei Romane 13. Au venit întru întimpinarea Suveranilor, prefectul comitatului Selaj, d. George Pop, dr. Pelecan, generalul ardelean Boeriu. Salonul de primire e împodobit cu covoare de mare preț și de o vechime de 500 ani, proprietatea Baronilor Wesselény.

Prefectul Pop salută pe Suverani în numele celor 200 mii români adăpostiți sub poalele ruinelor cetății romane Porolisium a legiunei a treisprezecea romană. Mulțumește M. S. Regelui care cu ajutorul biruitoarei sale oștiri i-a scăpat din ghiarele inamicului cât și prea bunei Regine care a șters lacrimile văduvelor și orfanilor alinând pe răniți. Am suferit mult, zise vorbitorul, clipa prezenței voastre, mi-a dat mulțumire deplină.

La Dej

În gara Dej aceiași primire caldă ca și în celelalte părți. Așteaptă în stație prefectul Th. Mihaly, primarul, clerul de toate naționalitățile și confesiunile reprezentate prin delegațiuni, doamnele române în costume naționale.

Prefectul de Dej în numele românilor din Dej și din întreg pământul strămoșesc ajuns sub domnia Mariei Sale Regelui, arată sentimentele de mulțumire pentru zilele de bucurie și răsplată. Incredințează pe Majestatea Lor de supunerea și recunoștința poporului românesc față de jertfele făcute și de înțelegerea durerilor neamului nostru și adaugă și credința în sprijinul Lor până la moarte.

Se continuă apoi drumul spre Bistrița.

La Bistrița

La Bistrița sosim la ora 4 seara. În gară așteaptă prefectul Dr. Gavril Tripou, președintele fondului grăniceresc, magistratura, clerul de toate riturile, șefii poliției, reuniune femeilor din județul Bistrița-Năsăud, românce și săsoaice, autoritățile școlare, corul din Bistrița și Năsăud, veteranii din faimosul regiment grăniceresc 2, reuniunea meseriașilor și foarte mult popor cu steaguri și flori; gara împodobită cu tricoloruri și covoare naționale, satele cu preoții în frunte cu odoare și steaguri treicolore.

Regele trece în revistă o companie din regimentul ardelenesc Nr. 100, întregit din Bistrița, comandat de colonelul Sbârcea.

Prefectul salutând sosirea suveranilor, spune că sosirea Regelui pe plaiurile bistrigene șterge veacuri de suferințe și începe o nouă epocă în istoria fostelor regimente grănicerești care în 122 de lupte și-au jertfit sângele, luptând pentru credința jurată Vizita suveranilor pecetluiește unirea de veci a Ardealului cu patria mamă. Termină zicând să fie bine-cuvântat ceasul când au pus piciorul pe acest pământ suveranii noștri.

Regele răspunde că acest popor a știut să-și păstreze naționalitatea și datinele, punându-și astăzi dragostea și credința în slujba neamului. Ați vorbit de comoara ce ați păstrat: „patria“, găsesse însă o altă comoară care este inima voastră pe care o primesc cu drag.

Primarul Schreitbar prezentând pâinea și sarea, salută în limba germană în următoarele cuvinte: „Ca șef al orașului, la intrarea lui aduc M. S. salutul de bună-venire prin cele mai scumpe daruri, pâinea și sarea, implorând grația și îndurarea M. V. pentru locuitorii orașului. Termină românește cu cuvintele: Trăiască Regele și Regina! Trăiască România Mare!

Urmează revista trupelor de pe peron și prezentarea persoanelor oficiale, după care Regele trece în revistă regimentul 100 infanterie și veteranii grăniceri cu care se întreține în parte. Drumul în oraș până la prefectură e împodobit cu arcuiri de triumf pe care scrie „Ave Caesar, populus dacoromanus te salutat“. (Să trăiești împărate poporul daco-român de salută).

Pe ambele laturi ale drumului sunt peste 60 mii de oameni din tot județul cari falfăie steaguri și aruncă flori în calea suveranilor. În fața catedralei calvine zidită în anul 1519 se face defilarea trupelor și a conductului etnografic compus din 60 mii de femei, bărbați și copii, preoți și înzătători cu școalele, în frumoasele costume naționale românești și săsești de un farmec fără seamăn.

Mi-este cu neputință să înșiruesc numele tuturor satelor, cari au luat parte la sărbătorirea regelui și reginei. Șirul nesfârșit al celor ce veneau să salute și să îmbrățișeze pe mântuitorul lor, îl deschise o ceată de sprinteni călăreți, în port ales și cu ținută vitejească. Iată Bistrița cu tot ce are ea mai frumos: tineretul. Strigând „trăiască“ și cântând, se perindau prin fața suveranilor elevii școlilor românești și săsești deopotrivă ale bistrigienilor, cu stegulețe treicolore și suveranii cu o nemărginită dragoste și bucurie le fac semn cu mâna. O ce minunată era acea mână neobosită a reginei care pretutindenea a știut să fie la locul ei!

Pe câmpul de luptă și în spitale mângâind și legând răniți, iar deastădată salutând și mulțumind acelor cari veneau să-și arate iubirea pentru fapta cea mare a eliberării de sub călcăiul vrăjmașului...

Acum rând pe rând înaintază satele, cu minunații noștri plugari și cu fete și muieri, investmântate în haine de sărbătoare. Iată Blășfalăul de sus și Sebeșul de sus, înaintând cu vrednicie să salute pe suverani; vine Parva harnică, Rodna veche cu copilandrii ei țanțoși, Năsăudul cu școlile și bogățiile lui, Maieru împodobit cu steaguri, Rodna nouă și Neposul, chiuind și cântând, comuna Somotelnic, Romulu și Mintiu.

În mijlocul privitorilor se face deodată liniște: vin Bărgaiele! Iată Borgo-Siseni, Borgo-Bistrița și Borgo-ruși cu nuntă și chiuituri de ospăț și veselie. Rebrizoara Poiaga și Sângeorjul român cu fetele sale împodobite cu salbe de galbeni. Leșii, Telciu, Gaureni și Pocini, tot sate înstărite și de frunte. De departe se zărește acum o tablă ce-o poartă un voinic de băiat. Este Hordoul, satul unde s'a născut marele

nostru poet G. Coșbuc, pe care l-am pierdut în anul trecut. Toată lumea își descopere capul în semn de venerație pentru acela care cu atâta meșteșug și dragoste a știut cânta frumusețile Ardealului și obiceiurile noastre din bătrâni. Vine Ilda mare cu Feldru, Teura și Șoimuș.

Sate peste sate defilează prin fața suveranilor, să-și arate ce au mai scump: inima și sufletul lor. Iar regele și regina îi privesc bucurându-se, le fac semn cu mâna și îi salută cu respect. Uite Mogodu, Salva, Nimigea ungurească, Cușma, Monoru, Rafa și Budacul român.

Dar cine le mai ține minte pe toate? Atâția au fost și nu se mai sfârșiau. Dar unde să-i amintesc pe Sași, cari și ei veniseră cu mic cu mare să salute pe noul lor domnitor?

O clipă îndoișătoare și mișcătoare a fost defilarea celor din urmă grăniceri în viață în frunte cu Laurențiu Onea și cu stegăriul Ștefan Vasile din Năsăud care purta drapelul sdrențuit și decorat cu cea mai mare medalie de războiu, decorat de fostul împărat Franz Iosef pentru vitejiile regimentului în cele 122 de lupte. Tot timpul clopotele tuturor bisericilor au sunat neîntrerupt până ce suveranii au sosit la locul de defilare. Veteranii au sosit în fața tribunei regale și se opresc, îngenunchiază apoi în fața regelui, închină steagul sdrențuit iar conductorul lor Onea citește o adresă prin care cere învoiala regală ca drapelul gloriuos să fie încredințat primului regiment bistrițean; garda de veterani prezintă M. S. steagul plecându-l la picioarele Lui. Mișcă regele chiemă garda și încredințează slăvitul steag comandantului de regiment, încredințându-i-l ca o moaște ce trebuie să fie o slăntă amintire pentru generațiile viitoare.

Apoi regele decorează pe bătrânul stegar cu Coroana României de război. A urmat apoi primirea vizitelor la prefectura de județ, vizita în oraș, iar la 9 seara banchetul oferit de prefectul Tripou.

La acest banchet foarte deosebit, serviciul a fost făcut de doamnele și domnișoarele din societatea săsească și românească. A cuvântat prefectul, urând din nou M. S. ceas bun, bun sosit și asigurându-l de iubirea neclintită a întregii populațiuni bistrițeană.

Regele răspunde mulțumind pentru primirea măreață. M. S. Regele spune, că ce a simțit în Bistrița, va rămânea în suflet său pentru totdeauna. Cunoșc cât de încercat a fost acest colț al Ardealului.

Vecin de soră cu Moldova, codrii cari se întind peste munți, i-au șoptit de atâtea ori, că și dincolo de munți trăiesc tot frați și șoptirea munților și murmurul apelor, au adus aicea acelaș suflet de iubire de neam.

Sufletul acesta l-am văzut azi când comunele acestui ținut au defilat înaintea ochilor noștri. Acelaș suflet, care i-a purtat pe grănicer spre biruință, pentru a repurta acuma biruința neamului nostru și pentru reîntregirea patriei comune. Sunt conștinși, că acest suflet va fi la fel totdeauna.

Ridic paharul în sănătatea ținutului Bistrița!

Astfel s'a înfățișat Bistrița, căreia i se cuvina toată lauda pentru silința ce și-a dat-o la primirea primilor suverani cu adevărat ai noștri. (Va urma.)

Situația din afară.

Condițiile grele pe cari le-a pus antanta germaniei să le îndeplinească, au produs în launtrul țării o mare nemulțumire și zguduire. Cea din urmă ședință a Consiliului de ministri ținută la Berlin sub prezidenția lui Scheidemann a fost foarte neliniștită. O parte din ministri sunt pentru îscălirea contractului, o altă parte au declarat că nu vrea să subscrie. Printre aceștia din urmă e însuși Scheidemann.

Demisia guvernului german e foarte apropiată. Ea era de altfel de așteptat, căci și acesta e unul din mijloacele cu cari Germania caută să stoarcă ușurarea condițiilor de pace. Aliții sunt hotărâți însă să nu se lase atrași în acest joc, și însemnațele manifestării pentru îscălirea păcii cari au avut loc în Germania, dovedesc că lumea din Germania a înțeles că nu mai e nimic de făcut.

Situația din Budapesta.

Din Viena se telegrafiază lui „Temps“ că trupele aliate — după cum se pare — își vor încetini mersul spre Budapesta, pentru că antanta are credința că guvernul sovietelor adecă al ovreiuului Kuhn Béla va fi răsturnat de cotrarevoluționarii sau că orașul se va preda fără vărsare de sânge.

O luptă hotărâtoare la porțile Budapestei — scrie un ziar vienez — ar fi grozav de sângeroasă, căci soldații armatei roșii, cu totul desnădăjduți și neavând linie de retragere, și-ar apăra viața împotriva dușmanului până la capăt. Dar dacă antanta nu face de cât să înainteze pas cu pas, cum face acum, situația guvernului sovietelor va fi din ce în ce mai grea, întâi pentru că contra revoluționarii vor găsi sprijin la Budapesta, și pe urmă pentru că lipsa celor de ale gurii tot mai simțitoare va avea aceeași putere ca și o luptă zdravănă.

RĂVAȘUL SĂPTĂMÂNII

Sibiu 7 Iunie 1919.

Imprumutul național n'a dat rezultatul așteptat — era de prevăzut — și astfel se zice, că guverul din București a dat Consiliului Dirigent un împrumut de 100 mil. Lei, pentru trebuințele financiare al Transilvaniei.

Ștampilarea coroanelor. Consiliul Dirigent în conțelegere cu ministerul de finanțe dela București au hotărât ca zilele acestea să se înceapă ștampilarea banilor pe întreg teritoriul Ardealului și părțile românești din fosta Ungarie. Pentru acest lucru vor fi 400 locuri de ștampilare în toate părțile Ardealului. La ștampilare publicul este îndatorat să prezinte bancnotele declarate în scris pe blanchete și provăzute cu numere de ordine. Pentru ștampilare se va detrage 1% ca taxă de ștampilare.

Se vor ștampila numai bancnotele de 10, 20, 50, 100 și 1000 Coroane, iară cele de 1 și 2 Cor. vor fi numai declarate.

Hărțile de jumătate albe, cele de 25 și 200 Cor., cele de 10.000 Cor. și cele pe

marginile cu inscripția „Ediția II“ nu se vor primi la ștampilare și Statul Român nu le va primi ca plată la nici una din casele sale. Cu banii aceștia se mai pot plăti dările la perceptorate, însă numai până la 30 Iunie a. c., iară după acest termen nu se vor mai primi nici acolo.

Moartea profesorului universitar Ion Bogdan. Profesorul universitar și Decan al facultății de litere din București, Ion Bogdan, s'a stins din viață zile trecute în casele sale din str. Popa-Tatu din București.

Ion Bogdan este unul din învățații români ale cărui lumini au trecut de mult granițele țării, contribuind la cercetarea documentelor slave asupra trecutului nostru și a legăturilor slavilor cu românii și popoarele învecinate.

Cerceător neobosit, profesor emerit, Ion Bogdan s'a distins din primii ani ai studiilor sale, atrăgând asupra sa atențiunea marilor săi profesori din străinătate și colegii de universitate.

Ion Bogdan este originar din Brașov și fost elev al gimnaziului de acolo, căreia i-a făcut cinste prin strălucita sa carieră profesorală sperioară.

La dreapta și nu la stânga. Circulația pe drumurile de țară până acuma așa se făcea la noi în Ardeal, că la întâlnirea carilor a mânăat fiecare la stânga. Dincolo de Carpați, în „Țară“, carele se mână la dreapta. Consiliul dirigent a hotărât schimbarea acestui obicei, și a ordonat, că dela 15 Iunie circulația să se facă la dreapta.

Trei gemeni. La trei feciori de-odată a dat viață soția economului Iacob Mureșean din Rusul de sus și toți trei sunt sănătoși. Având încă 6 copii, îl așteptau pe al șeptelea, când colo cocostârcul darnic întregi numărul la 9.

Tâlhari prinși în Brașov. Întruna din nopțile trecute a fost descoperită banda de tâlhari care jefuia călătorii ce mergeau noaptea spre gară.

Detectivii siguranței Brașov urmăreau de câte-va zile să pună mâna pe tâlhari, cari reușiseră să-și facă isprăvile cu tot controlul poliției.

În noaptea când au fost prinși doi detectivi au pornit, schimbați ca pasageri, spre gară. Aproape de gară au fost atacați de câțra trei tâlhari. S'a încins o luptă cu revolverele, în care unul din tâlhari a fost rănit la piept și arestat.

Cei alți doi au reușit să fugă, dar sunt urmăriți de aproape, cunoscuți fiind.

Arestarea lor este pe cale de înfăptuire.

Bulgarii ne fac ochi dulci. De un timp încoace gazetele bulgărești scriu vorbe măgulitoare despre noi românii și lasă a se înțelege că doresc să se apropie de noi. Așa gazeta *Mir*, prin care vorbește ministrul președinte bulgar, scrie în numărul dela 28 Mai aceste cuvinte: „Cu România am trăit veacuri de-arândul în prietenie. Această țară a fost leagănul libertății noastre (adecă a bulgarilor) și locul de scăpare al patrioților bulgari fugiți dinaintea prigonirilor turcești. Ea (România) împreună cu Rusia ne-a eliberat de jugul turcesc. S'au făcut în urmă greșeli, care însă pot fi reparate“. În chipul acesta au scris și alte gazete bulgare, din cari se vede că bulgarii abia acum și-au adus aminte de binefacerile ce le-au primit dela România. Cam târziu!

Spital pentru femei în Cluj. S'a deschis spitalul de femei și ambulatoriu policlinic al Consiliului Dirigent în Cluj, strada unghurească (Magyar) Nr. 17.

Scopul spitalului e de-a lupta contra boalelor venerice lățite în timpul din urmă în mod înspăimântător și dăunos pentru viitoarea generație. În spital se primesc boale venerice și boale de piele. Edificiul e în apropierea centrului orașului și e provăzut cu aranjament modern, are grădină mare și frumoasă.

Spitalul e susținut de Consiliul Dirigent, Resortul Ocrotirilor Sociale.

Bolnavii se tratează gratuit fără deosebire de neam și stare materială. Pentru ușurarea cercetării spitalului și ambulatoriului bolnavilor nu li-se cere indicarea numelui.

Cu spitalul în legătură tot în edificul acela funcționează un ambulatoriu policlinic unde se primesc morboși cu boale de piele, venerice etc. Tratamentul e gratuit.

Rugăm pe calea aceasta dnii colegi medici de orașe, plase, și privați să ne dea sprijin în lupta aceasta umană trimițându-ne bolnavii din cercurile doctorilor de atari boale pentru tratament special.

În ambulatoriu ordinația e a. m. 9¹/₂—11 oare zilnic pentru bărbați d. p. dela 3—4 oare. — În spital ori și când se primesc bolnavele. — Cluj strada unghurească (Magyar) Nr. 17.

Cluj, 28 Maiu 1919.

Mulțumindu-Vă rămân cu deosebită stimă:
Dr. Domi Stanca medic șef.

Răspunderea pentru războiu și pedepsele. Wilhelm al doilea e pus sub acuzare publică pentru batjocură adusă moralei tuturor popoarelor și autorității sfinte a contractelor. El va fi judecat de un tribunal anume alcătuit din 5 judecători numiți de principalele puteri aliate. O cerere de extradare va fi trimisă Olandei. Persoanele învinuite de fapte contrare legilor și obiceiurilor războiului vor fi aduse înaintea tribunalelor militare aliate. Germania se îndatorește să predea pe cei acuzați. Germania se îndatorește să aducă toate documentele și informațiunile de lipsă.

Sârbi și bulgarii. Ministrul președinte sârb Protici a făcut înaintea unui gazetar englez declarația, că poporul bulgar la urma urmelor se va alipi la regatul jugo-slav, sub casa domnitoare a Caragheorgevicilor. Declarația acesta a făcut mare fierbere în Bulgaria, iar gazetele din Sofia varsă foc și pară împotriva Serbiei, spunând că la o prietenie între sârbi și bulgari nu se cugetă nici cei mai liniștiți oameni din Bulgaria.

Bulgarii sunt mâniași pe sârbi și din pricină că acești din urmă vor căpăta teritorii și din pământul de până acum al Bulgariei. Se spune că în spre Dunăre se va tăia o fâșie de pământ din Bulgaria și se va da Serbiei, ca aceasta să aibă putința de a-și deschide un drum de fier care să o lege cu România. Dar și alte bucăți de pământ din Bulgaria se vor da sârbilor.

Sârbi alungă pe străinii din jugoslavia. Se vestește că guvernul sârb a publicat o ordonanță în urma căreia toți străinii mai ales jidovii, au trebuit să părăsească Jugo-Slavia. Bărbații au avut un răgaz

pentru plecare de 24 ore, iar femeile 8 zile. Li s'a îngăduit să iee cu sine cele mai de lipsă pentru trai și câte o sumă care nu poate să treacă peste o mie coroane. Celalalte averi au fost sechestrate și administrația acestor bunuri încredințată altora. De câțva timp gazetele sârbești atăță poporul împotriva străinilor, a jidovilor mai ales. Aceștia și-au părăsit casele întovărășiți de poliție, spre bucuria sârbilor care li-au luat bunurile lor.

Pentru proprietarii de cai. Se aduce la cunoștința populației să nu se mai prezinte zadarnic pe la corpurile de trupă, sau la secția organizării pentru asemenea cereri și nici să nu mai înainteze petiții în acest scop.

Asemenea se mai aduce la cunoștința populației următoarele:

1. Căii de proveniență erarială Austro-Ungară sau germană, care nu au fost încă ridicați de armată, rămân și pe mai departe în folosință la locuitori, până la noi dispozițiuni, ei sunt însă proprietatea ministeriului de războiu și în consecință se repetă ordinul că ei nu pot fi înstrăinați sub nici un cuvânt. Vinovați de nesupunere și deci pedepsiți, vor fi atât vânzătorii cât și cumpărătorii unor asemenea animale.

În aceeași categorie se găsesc și căii dați de curând spre folosință la locuitori de către armata română.

Toți acei cai erariali vor fi bine îngrijiți de locuitori, aceluia care nu îngrijesc bine căii erariali le vor fi luați.

2. Pentru preluarea în viitor a cailor și animalelor erariale, nu se va mai da locuitorilor nici o despăgubire, întrucât aceștia s'au folosit de ele la munca câmpului, numai aceluia li se va restitui prețul cumpărării care vor dovedi cu documente legale cumpărarea cailor sau animalelor dela vre-o unitate din fostele armate Austro-Ungare sau germane.

P. Șeful s. o. VI—VII.
General de brigadă.

Trenurile de baie Sibiu-Ocna (baie). Direcțiunea băii anunță, că în tot timpul sezonului vor circula zilnic, afară de trenurile normale și anume dela Sibiu la Ocna: la oarele 6.20 a. m. și 5 p. m. dela Ocna la Sibiu: la oarele 11.09 a. m. și 9.28 p. m. încă următoarele trenuri de baie și anume: din Sibiu: la oarele 8.20 a. m. 2 și 4.02 p. m. din Ocna: la oarele 12 a. m. 3 și 7.30 p. m.

Durata călătoriei e pentru fiecare tură de 25 minute. Prețurile pentru trenurile normale încolo sau încoco sunt cl. I. 6.80 cor., cl. II. 4.00 cor., cl. III. 2.20 cor., pentru trenurile de baie încolo sau încoco; cl. I. 2.60 cor., cl. II. 1.50 cor., cl. III. 0.86 cor.

Pe lângă aceasta se vor libera carnete de bilete à 30 bucăți cu prețul de cor. 17.60 cl. II. și cor. 9.80 cl. III.

Aceste bilete numai atunci sunt valabile, dacă se vor stampila la gară înainte de plecare și vor fi deteșate din carnet în cursul călătoriei.

Contrar usului din anul trecut aceste carnete vor fi întrebuițate și de mai mulți călători decât 3.

Păzitoarea de găște și fratele ei.

În țara Laponezilor.

(Urmare.)

Trecuse înmormântarea. Plecaseră oaspeții păzitoarei de găște, Asa, și acu sta fetița singură-singurică în căsuța, care fusese a tatălui ei. Asa trase ivărul dela ușe, ca să nu poată intra nimeni și ca să se poată gândi în pace și'n liniște la fratele ei mort. Se gândi la toate câte i le-a spus Matts cel mic și la toate câte le-a săvârșit el, rând pe rând; erau atâtea, încât și-a și uitat Asa să se dea somnului în pat, fără s'a tot adâncit în gânduri, șezând așa, nu numai seara întregă, ci chiar și până'n noapte târziu. Cu cât se gândea ea mai mult la fratele ei, cu atât îi era mai lămurit cât de greu are să-i cază, să trăiască mai departe fără de dânsul. Mai pe urmă și-a pus capul pe masă și-a început să plângă cu amar. „Ce s'a alege de mine, dacă nu mai am pe Matts cel mic?” se tânguia Asa, în mijlocul suspinelor.

Era, cum am spus, târziu, în puterea nopții, iar păzitoarea de găște, Asa, avusese în urma sa o zi foarte obositoare, de aceea nici nu era de mirat, că a copleșit o somnului, îndată ce a lăsat să-i cadă capul pe masă. Și tot atât de puțin de mirat a mai fost și visul Asei. A visat de Matts cel mic, la care s'a gândit mereu. I s'a părut deodată fetei ca și când ar păși Matts aieva în odaie și ca și când i-ar zice: „Asa, acu să-ți aduni puterile să pieci și să cauți pe tata”. Și ea parcă i-ar fi răspuns: „Cum să pot face una ca asta, câtă vreme nici nu știu unde să-l caut?”

— „De asta să nu-ți bați tu mult capul”, îi răspunse Matts cel mic, în felul său obicinuit, sănătos și șugubăț, de a vorbi. „O să-ți trimit pe cineva, care ți-a putea ajuta”.

În clipa, în care păzitoarea de găște, Asa, avea visul de mai sus, bătu cineva la ușa odăii. Era o bătaie aieva, nu una, pe care o auzi numai în vis. Dar Asa era încă cuprinsă în mrejele visului și nu putea deschide ce este adevăr și ce este închipuire. Când merse deci și deschise ușa, își gândi ea: „Acu vine de sigur sprijinitorul, pe care mi l-a promis Matts că o să mi-l trimită”.

De ar fi stat în pragul ușii sora Hilma sau alt om în toată firea, când a deschis Asa ușa, ar fi băgat ea de seamă pe dată că nu mai visează; dar n'a fost așa, fiindcă cel ce stătuse afară și bătuse la ușă nici nu era om, fără un prichindel mic, de abea de o schioapă. Pe lângă tot ceasul înaintat de noapte, era tot atât de luminos ca ziua 'n amiază-mare, și Asa a recunoscut în făcâșul ăsta mic pe omulețul, pe care-l întâlniră, ea și Matts cel mic, de vreo-câteva ori în călătoriile lor prin țară.* Atunci i-a fost frică de el, și tot așa s'ar fi temut de dânsul și acum, de ar fi fost într-o toată mintea trează. Avea Asa însă simțământul, că încă tot mai visează și de aceea a rămas de tot liniștită locului și se gândi: „Nici n'am așteptat altceva, când mi-a spus Matts că are să-mi trimită pe cineva, care să-mi stea 'ntr'ajutor se găsesc pe tata”. Gândind astfel nici nu gândea rău, fiindcă

*) Era micul Nils Holgersson, care, preschimbat într'un pitic, călătorea cu rațele sălbatice. Tot Nils a fost și acela, care a chemat pe băieși într'ajutor, când s'a nenorocit Matts cel mic.

omul mititel nu venea cu alt prepus, decât ca să vorbească cu dânsa despre tatăl ei. Când văzu că nu-i este frică de el, îi împărtași omulețul Asei, unde se află tatăl ei și ce trebuie să facă ca să ajungă până la el.

În vreme ce vorbea poșandicul și-a venit Asa încet pe încetul în ori, iar când sfârșise el cu povestitul era trează de tot. Atunci se îngrozi peste măsură — fiindcă sta acolo și vorbea cu unul, care nu e de pe lumea ei! N'a putut rosti nici o vorbă, nici chiar două vorbe de mulțămintă n'a putut băigui, făr' și-a luat scăparea repede în odaie și-a închis ușa cu tărie după dânsa. I s'a părut, nu-i vorbă, ca și când ar vedea că fața omulețului a luat o înfățișare supărată, când s'a purtat ea așa față de el, dar n'a putut altfel. Scoasă din fire de spăimântată ce era s'a vârat repede în patul ei și și-a tras plapoma peste cap.

Și totuș, cu toate că avea atâta frică de omul cel mititel, simțea Asa, că el îi vrea binele, și'n ziua următoare n'a pregețat de loc să facă, ceea ce o sfătuisese dânsul.

Pe țarmurul stâng al lacului mititel Luossaiare, care zace multe miluri mai spre miază-noapte decât Malmberget, era un lagăr nu tocmai mare de Laponezi. Pe partea dinspre miazăzi a lacului, unde se sfârșea lacul, se ridica un munte înalt, numit Kirunavara și care, după tradiție, e numai și numai de piatră de purtătoare fier. Pe partea dela miazănoapte-răsărit se afla iarăș un munte, Luossavara cu numele, și muntele acesta era bogat în fier. Spre munții aceștia au croit calea ferată, în sus dela Gellivare și în apropierea muntelui Kirunavara au zidit cu mare zor o gară, un restaurant și o mulțime de case de locuit pentru lucrătorii și pentru inginerii, cari aveau să locuiască acolo, îndată ce se va fi pornit în toată regula scoaterea mineralului. Era un orașel întreg de căsuțe drăgălașe, priincioase, născut așa de sus, în ținutul așezat așa de sus, la miază noapte, unde mestecenii mici și chirciți, cari creșteau pretutindeni pe aici, își puteau abea după Sf. Ioan desface frunzele. Spre apus dela lac era locul liber, deschis și acolo, după cum am spus, își întinseră lagărul vreo câteva familii de Laponezi. Veniseră de cam o lună de zile acolo și nu le-a trebuit multă vreme să-și aducă locuința în rând. N'au trebuit nici să arunce în aer, cu dinamită, stânci, nici să ridice ziduri de temelie, pentru ca să-și ridice un loc de clădit bun și oblu; după ce și-au ales un ținut bun, uscat, în apropierea lacului, n'au trebuit să facă altceva, decât să taie din drum câteva tufișuri de sălciiș și să bătucească, ca să fie oable, câteva mobile de pământ — și locul de zidit a fost gata.

Mai apoi nici nu și-au prea bătut capul mult cu ceea ce e de lipsă la zidirea unei case. N'au tăiat, n'au bătut cu ciocanul, n'au dulgherit multă vreme, până ce și-au văzut asigurați pereții de lemn, și-au dat tot atât de puțină osteneală cu ridicarea acoperișului, după cum și-au bătut de puțin capul cum are să fie casa bătută cu scânduri pe dinlăuntru, cum au să pună ferestrele și ușile și lăcatele și zăvoarele. N'au trebuit să facă altăceva decât să implante prăjinile lor de cort sdravân în pământ și să întindă peste ele pânza cortului — locuința le era ca gata. Și mutatul și

mobilatul le făcea grozav de puțină bătaie de cap. Capul lucrului era să resfire câteva ramuri de molid și câteva blăni pe jos și să atârne de un lanț de fier, prins deasupra, de vârful prăjinilor cortului, căldarea cea mare, în care obicinuiu să-și fiarbă carnea de ren.

Coloniștii de pe partea dinspre răsărit a lacului, cari lucrau din răspuțeri ca să-și gate înainte de începerea iernii celei grele casele, se mirară foarte mult de Laponezii, cari colindau pe ici, pe colo, de multe, multe sute de ani, prin nordul cel friguros, fără ca să se gândească vreodată că ai putea avea nevoie împotriva furtunii și a frigului și de alt scut, decât de pereții subțiri ai corturilor. Laponezii se mirau, din partea lor, de coloniști, cari își făceau atâta de lucru, un lucru așa de greu și de anevoios, câtă vreme e de ajuns la susținerea vieții de stăpânirea peste câțiva reni și de un cort.

Într-o după-prânză din luna Iulie plouă grozav de tare, sus lângă Luossaiare și Laponezii, cari de altmintețea petrec în timpul verii aproape toate zilele și nopțile sub cerul liber, se ghemuiră cu toții într'unul din corturile lor; steteau adunați împrejurul focului și beau cafea.

În timp ce-și petreceau vorbind așa împrejurul oalei de cafea, se apropie pe lac dinspre Kiruna o luntre purtată de vâsle și se alipi de țarmurul unde se afla lagărul Laponezilor. Din luntre păși la țarm un lucrător cu o fată, care să fi fost de treisprezece, până 'n patrușpezece ani. Câinii Laponezilor alergară înaintea noilor-sosiți, lătrând strajnic. Unul din Laponezi scoase capul prin deschizătura cortului, să vadă ce s'a întâmplat. Se bucură foarte mult când dete cu ochi de lucrător, fiindcă acesta era un prietin bun al Laponezilor, un om pretinos și vorbăreț, care putea să-și petreacă în limba laponeză. Laponezul îi și strigă să se târască numai la dânsii în cort.

— „Ca și când te-am fi chemat, Söderberg,” zise el. „Oala cu cafea e deasupra focului. Pe-o vreme ploioasă ca ca asta n'ai ce face alta. Vină numai în lăuntru și ne povestește noutăți de prin lume!”

Lucrătorul se târi spre Laponezi; cu multă greutate, în mijlocul glumelor și râsetelor le-au făcut loc, lui și fetiței, în cortul cel mic, care de mai înainte era plin stup cu oameni — și apoi începu noul-sositul să vorbească pe dată în limba laponeză cu cei ce-l găzduiau. Într'aceea fetița, care venise cu dânsul și care nu pricepea boabă din întreagă vorbăria lor, sta molcom și se uita mirată la căldarea cu carne și la oala de cafea, la copii și la câni, la pereți, la pardoseală, la ceștile de cafea și la pipele scurte, ia hainele în fel de fel de colori și la uneltele tăiate din lemn, — nimic, da nimic nu era așa cum obicinuia ea să găsească pe aiurea.

Dar de-odată se lăsa din uitate. de jur-imperejur și piecă ochii în pământ, fiindcă simți că privesc cei din cort la dânsa. Söderberg se vede că a povestit ceva despre ea, fiindcă deodată își luară bărbații și femeile pipele cele scurte din gură și priviră lung la ea. Cel care ședea mai aproape de Asa o bătă pe umeri și-i zise în limba svediană: „Bine, bine!”

O femie laponeză îi turnă o ceașcă

mare de cafea, pe care i-o întinse cu multă greutate, iar un băiat laponez își făcu cale, ca un șarpe, printre cei ce ședeau, până ce ajunse de tot aproape de fată. Apoi se puse și el jos și se uită țintă, mereu, la dânsa.

Fata ghici despre ce fusese vorba; fără doar și poate povestise Söderberg cum a pus ea la cale înmormântarea sărbătorească a lui Mats cel mic; dar Asa dorea din inimă să nu povestească prea multe despre dânsa, fără se întrebe mai bine pe Laponezi, dacă nu știu ceva despre tatăl ei. Omul cel mic, care i se arătase, i-a spus că tatăl trăiește între Laponezi, cari și-au luat lagărul spre apus dela Luossaiare și Asa s'a rugat să o lase să se ducă cu unu din trenurile, cari aduc material pentru clădirea căii ferate, ca să-și poată vedea tata — trenuri adevărate, pentru călători, încă nu umblau pe atunci pe acolo. Toți, supraveghietori și lucrători, i-au dat mâna de ajutor din răspuțeri. Un inginer din Kiruna a trimis-o acum cu Söderberg, care se pricepea să vorbească în limba laponeză, acolo peste lac, să știricească după tatăl ei. Ea nutrea nădejdea, că o să-l găsească îndată-ce vor trage la țarm. De aceea a lăsat să i se plimbe ochii, scrutător, dela o față la cealaltă, în întreg cortul, dar vai! toate fețele astea erau fețe de Laponezi și tatăl ei nu era nicăirea!

Cu cât vorbea Söderberg mai mult cu Laponezii, au atât mai serioși se făceau cu toții; o pricepea Asa prea bine. Laponezii clătinară din cap și-și ciocăniră fruntea cu degetul, ca și când ar vorbi de unul, căruia nu i sunt mințile la loc. Asta o neliniști pe Asa mult, nu mai putu asculta liniștită, nu mai putea să aștepte, ci întrebă pe Söderberg ce știu Laponezii despre tatăl ei.

— „Zic, că e la pescuite,” răspunse lucrătorul, „și că nu știu dacă are să se întoarcă la noapte. Da îndată ce are să se schimbe vremea înspre bine, are să se ducă unu și să-l caute.”

După ce spuse acestea se întoarse iarăș spre Laponezi Söderberg și povesti vioi cu dânsii din nou. Era vădit că nu mai dorea să mai pună Asa întrebări despre tatăl ei.

În ziua următoare era o vreme mînu-nată. Ola Serka, cel mai cu vază dintre Laponezi, a promis că se va duce el însuși să caute pe tatăl Asei. Dar nu se grăbi de loc; sta liniștit pe vine, înaintea cortului, se gândea la Ion Assarsson și-și bătea capul cum are să-i aducă vestea despre sosirea fiicei sale. Era doar vorba să-i spună despre fată într'un fel ca să nu se sparie și să nu o ia la goană, iară fiindcă era un om ciudat de tot, care se ferea, fricos, cale de-o postă, să vie în atingere cu copii. Obicinuia să zică de multe-ori, că dacă vede copii capătă gânduri tulburi de tot și că așa ceva nu-i este cu puțință să și-o ia la inimă, de aceea îi ocolește.

În timp ce se frământă astfel Ola Serka, cum o să și ducă propusul în îndeplinire, steteau Asa și Aslak, copilul laponez, care o privise în seara trecută atâta vreme cu ochii țintă, steteau pe locul liber înaintea cortului, și povesteau împreună. Aslak umblase la școală și știa să vorbească în limba Svedienilor. Ii povesti Asei despre viața poporului său și o încredința, că ei o duc mai bine decât toți oamenii

de pe pământ. Asa, dinpotrivă, era de părere, că viața lor e grozavă și i-a și spus-o pe față.

— „Nu ști ce zici.“ îi răspuse Aslak. „Rămâi numai o săptămână la noi și ai să vezi și tu că suntem poporul cel mai fericit de pe suprafața pământului.

— „De-aș rămânea o săptămână pe aici m'aș îneca în cortul vost de atâta fumărie“, zise Asa.

— „Asta să n'o zici“, răspuse tinăru Laponez. „Tu nu știi nimica despre noi. Vreau să-ți povestesc o întâmplare. Din ea poți vedea că ți-ar plăcea tot mai mult la noi, cu cât ai sta mai multă vreme.“ Apoi începu Aslak să povestească Asei de timpul când intrase în țară boala cea mare, numită „moartea neagră.“ Nu știu Aslak dacă aici, în adevărata țară a Laponezilor, unde se afla ei acuma, a băntuit, dar în lămtland a pustit spăimântător. Din Laponezii, cari locuiau aici, prin păduri și munți, au murit toți până la unul, care a rămas singur, un băiat de cincisprezece ani, iar dintre Svedienii, cari locuia prin văi, n'a rămas nici din ei cruțat vreunul, afară de o fată, care să fi avut și ea cam cincisprezece anișori.

(Va urma).

Mersul trenurile în Sibiiu. Valabil din April:

1. Sibiiu — București pleacă ora 5.44 p.m.
2. București — Sibiiu sosește „ 11.00 a.m.
3. Sibiiu — Copșa-mică pleacă, 6.20 a.m.
4. „ „ „ 4.02 p.m.
5. Copșa-mică — Sibiiu sos. „ 11.35 a.m.
6. „ „ „ 10.05 p.m.
7. Sibiiu — Vințul de jos pleacă, 8.00 a.m.
8. Vințul de jos — Sibiiu sos. „ 7.30 p.m.
9. Sibiiu — Cisnădie pleacă „ 5.23 a.m.
10. Cisnădie — Sibiiu sosește „ 7.04 a.m.
11. Sibiiu — Căneni pleacă „ 7.04 a.m.
12. Căneni — Sibiiu sosește „ 10.30 a.m.
13. Sibiiu — Sighișoara pleacă în fie-care Luni, Mercuri și Vineri 7.43 a.m.
14. Sighișoara — Sibiiu sosește în fie-care Marți, Joi și Sâmbătă 7.00 p.m.

Aviz.

Se aduce la cunoștința onor. public că vagoanele necesare pentru încărcarea mărfurilor de mare și mică iușeală trebuie cerute numai dela stațiunea în care se va încărcă marfa — tot deodată se vor depune la stație și scrisorile de trasare relative la transporturile de imbarcare.

Șeful serviciului comercial

Mallitza

168 2—3

director.

Mărfuri diferite

postav, zefir, jolj, flanelă, nansuc, pânză și cărpe de buzunar împărtește cu prețuri foarte convenabile „Infrățirea“ federația însoțirilor satești, Sibiiu strada Bruckental Nr. 17. 173 1—

169 2—2

Un băiat

ca învățacel să primește la Nicolae Hanciu faur în Săliște.

Caut un morar

care pricepe bine la o moară mânăta cu motor de benzin cu 20 P. h. Doritorii să se adreseze la Adm. „Gazetei Poporului“.

167 2—3

Anunțuri și reclame

se primesc
la administrația
„Gazetei Poporului“

Tipografia si Librăria Sateanului

se numește noua tipografie românească, împreună cu librărie care s'a deschis acum în frunțașă comună Săliște (județul Sibiiu).

Librăria e provăzută cu toate cărțile scrise de frunțașă slovei românești. Cărți de școală, economie, istorie, povești și poezii. Pagini alese din răboiul de glorie al neamului nostru. Cărți de rugăciuni și icoane, calendare, plicuri, hârtii, ilustrate și alte multe articole de scris, cari se țin de librărie.

Tipografia primește spre lucrare tot felul de tipărituri ca bilete de vizită, de cununie, de botez, de moarte, invitări, afișe, cu un cuvânt tot ce se ține de breasla tiparului.

Obștea românească este rugată să dea tot sprijinul acestei întreprinderi naționale.

Cu stimă

164 3—3

Tipografia și Librăria Săteanului
Săliște județul Sibiiu.

Comuna Apoldul de jos caută spre eumpărare

un taur

de orice rasă, dela 18 luni în sus. Proprietarii să se adreseze în timpul cel mai scurt la susnumita comună. 174 1—1

Cinematograful APOLLO

În fiecare zi, cinematograful „Apollo“ aranjază două reprezentații foarte reușite, cu program nou și variat, la 7—8^{1/2} și la 9—10^{1/2}. Atragem atențiunea celor care voiesc să aibă o distracție plăcută. 4—5

Programul:

5—6 Iunie

Iubire și noblețe, dramă în 2 acte
O soție ideală, comedie în 3 acte.

7—8 Iunie

Eteromana, dramă în 4 acte.

9—10 Iunie

Sânge cald, dramă în 3 acte
cu Asta Nielsen.

11—12 Iunie

Dragostea haiducului, dramă în 5 acte

13—14 Iunie

Dansatoarea roșie dela Montemaatre.

Direcțiunea cinematografului dorește P. T. public sărbători fericite.

Cinematograful orașului

situat pe piața „Hermann“ în centrul orașului, este un loc de petrecere plăcut și de reprezentații zilnice cu programul cel mai variat și ales. Prima reprezentație se începe seara la 7—8^{1/2}, iar a doua la 9—10^{1/2}.

La nou înființata tipografie a „GAZETEI POPORULUI“, care se numește

„CARPAȚII“ din Sibiiu, strada Orezului Nr. 41
(Reisbergasse)

se primesc spre lucrare tot felul de tipărituri, precum: tabele, cărți, broșuri, reviste, gazete și apeluri etc. Tot asemenea facturi, scrisori, plicuri, cărți postale, bilete de logodnă și de cununie, bilete de vizită, anunțuri funebre, invitări la petreceri, bilete de intrare și tot felul de protocoale, bilanțuri și acții de-ale băncilor.

Rugăm pe toți cari voiesc să tipărească ceva, a se adresa la tipografia „Carpații“ cu toată încrederea.

Semnăm cu stimă:

Tipografia „CARPAȚII“

Un băiat pentru învățarea tipografiei se primește.